

SECURITATEA NU AVEA NUMAI EROI. CAZUL ION APREOTESEI

*Alin Spânu**

The Security didn't belong only to heroes. The case of Ion Apreotesei – Abstract –

Ion Apreotesei was a church singer, a soldier, a prisoner and one more a fighter on the front. After The World War II he joined The Romanian Communist Party and became one of the Security officers. In 1949, he was sent to fight against the bandits in the mountains, but he ran away leaving his comrades apart. For all this he got expelled and excluded from The Romanian Communist Party.

Key words: *Apreotesei, Câmpulung-Muscel, The Security, cowardness, exclude, The Communist Party*

Cuvinte-cheie: *Apreotesei, Câmpulung-Muscel, Securitate, lașitate, excludere, Partidul Comunist*

Istoria a consemnat multe cazuri în care diferite persoane au avut șansa ca, datorită unui concurs de evenimente, să-și depășească statutul social și să se ridice la un nivel superior. Unii au confirmat, alții au dezamăgit, pe unii calitățile native, abilitățile sau zeița Fortuna i-au ajutat, pe alții însă soarta i-a aruncat, după o perioadă, în abisul uitării și al umilinței.

Un asemenea caz este și cel al lui Ion Apreotesei, a cărui viață a fost dată peste cap de cel de-Al Doilea Război Mondial. Născut la 8 ianuarie 1915 în Târgu-Neamț, județul Neamț, a absolvit 4 clase și a urmat Școala de cântăreți bisericești (1929-1933), fiind repartizat cântăreț și dirijor de cor la biserica din Mălin, județul Baia (1935-1936). Efectuează stagiul militar la Regimentul 27 Dorobanți din Bacău, după care își reia îndeletnicirea de cântăreț, însă la biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Fălticeni, în paralel funcționând și ca funcționar la Federala „Buciumul Moldovei” (1937-1942).

La 1 august 1942 a fost mobilizat la Regimentul 27 Dorobanți¹ și trimis pe frontul de est, în regiunea Cotul Donului, unde a luptat până în

* Ministerul de Externe, București.

noiembrie când, în urma marii ofensive sovietice de la Stalingrad, a fost luat prizonier. Până atunci, pentru meritele dovedite pe câmpul de luptă, a fost avansat la gradul de sergent și a fost decorat cu ordinul „Serviciul Credincios” cl. a III-a. După căderea în prizonierat a fost dus, împreună cu camarazii, în lagărul de la Oranki, unde, în noiembrie 1943, s-a înscris voluntar în Divizia „Tudor Vladimirescu”. A fost numit secretar al Companiei 3 Mitraliere și a participat la întreaga campanie pe frontul de vest până la finalul conflagrației mondiale (mai 1945). Calitățile dovedite, implicarea, inițiativa, au stat la baza avansărilor succesive, la gradul de sergent-major și plutonier cu administrația la Compania 5. Lăsarea la vatră nu a însemnat și revenirea la vechile îndeletniciri pe plaiurile cunoscute, ci intrarea într-o altă etapă a vieții, una care i-ar fi putut aduce onoare și glorie, în egală măsură cu acuzații din cauza activităților din trecut.

Atașat valorilor democrației populare, Ion Apreotesei a fost primit, în 1945, ca membru în Partidul Comunist din România (PCR) și trimis să urmeze un curs de ofițeri de poliție (3 luni), la absolvire fiind repartizat comisar de siguranță la Câmpulung-Muscel. După desființarea Direcției Generale a Poliției (1948), considerat organ de represiune al regimului burghezo-moșieresc, el a rămas în noua structură-forte a regimului comunist – Direcția Generală a Securității Poporului –, fiind numit șeful Biroului 2 Securitate din Câmpulung-Muscel (până în ianuarie 1950). Printre altele, în 1947, s-a căsătorit cu învățătoarea Viorica Turlucescu din Rucăr, gest care, după câțiva ani, îi va deveni un cap de acuzare. Cariera sa, altfel promițătoare, s-a frânt atunci când a trebuit să-și dovedească curajul și abnegația în lupta contra dușmanilor interni ai regimului.

În 1949, pe fondul apariției unor nuclee de rezistență anticomunistă la nivel național, în zona muntoasă a județului Muscel a luat ființă grupul Arsenescu – Arnăuțoiu². Împotriva acestui grup a fost trimis un detașament de ofițeri și subofițeri de Securitate, în zona comunei Bughea de Jos, pentru a-i prinde sau a-i lichida pe membrii grupului. La un moment dat cele două

¹ Regimentul 27 Dorobanți (ulterior, Infanterie) din Bacău a primit, la 9 noiembrie 1880, drapelul de luptă și a participat la Războiul de Întregire (1916-1919) în cadrul Diviziei 7 Infanterie. Din 22 iunie 1941 a participat la eliberarea Basarabiei și cucerirea Odesei, în cadrul Diviziei 6 Infanterie, după care a revenit în garnizoana de pace.

² Pentru mai multe detalii, a se consulta: Ioana Raluca Voicu-Arnăuțoiu, *Luptătorii din munți. Toma Arnăuțoiu. Grupul de la Nucșoara. Documente ale anchetei, procesului, detenției*, Ed. Vremea, București, 1997; *Rezistența din Munții Făgăraș, versantul sudic. Grupul „Haiducii Muscelului” condus de Gheorghe Arsenescu și frații Toma și Petre Arnăuțoiu*, la adresa www.badpolitics.ro/rezistenta-din-muntii-fagaras...; *Grupul Arsenescu-Arnăuțoiu – cine erau partizanii?*, la adresa www.scribube.com/istorie/Grupul-Arsenescu-Arnautoiu-cin71666.php.

tabere s-au întâlnit și au angajat un schimb de focuri. Conform cercetărilor ulterioare, Ion Apreotesei „a dat dovadă de lașitate în fața dușmanului, fugind de pe poziție, părăsindu-și tovarășii de luptă sub pretextul că nu ar fi luat foc armamentul celor din grupa sa și că i-a fost frică să nu fie împușcat”³. Acesta a fost momentul de cotitură în cariera și viața lui Ion Apreotesei, care a pierdut tot ce acumulase până atunci. Încercând să-și justifice fuga din fața dușmanului de clasă, Apreotesei a declarat că panica în care a intrat „s-a datorat și faptului că acest criminal, cu câteva luni înainte de această acțiune, mai ucisese încă doi tovarăși de securitate în comuna Nucșoara, fără să le fi venit nimeni în ajutor”⁴. Partidul însă nu avea nevoie de justificări, ci de combatanți loiali. Cei care dădeau semne de slăbiciune și lașitate nu puteau fi decât elemente în care nu se putea avea încredere și care, evident, trebuiau îndepărtate. Pentru lașitate în fața dușmanului Ion Apreotesei a fost eliminat din Securitate fără drept de grad, iar ancheta asupra activității sale a constatat, printre altele, că, în antiteză, acesta se purta brutal cu subalternii, fapt pentru care fusese sancționat cu «vot de blam».

Inițial, eliminarea din Securitate a avut efecte minore, întrucât fostul ofițer a fost încadrat imediat ca director la Întreprinderea Fero-Metal din Câmpulung-Muscel și referent la U.R.C.C. (1950-1952), apoi inspector comercial la Sfatul Popular Raional Muscel (1952-1953) și șeful Serviciului Administrativ la IMS (1953-1956). Anul 1956 a reprezentat o altă bornă importantă în viața lui Ion Apreotesei, una care i-a accentuat viteza pe toboganul profesional. La 3 iunie 1956 organizația de bază de la IMS l-a exclus din rândurile membrilor Partidului Muncitoresc Român (PMR) și, implicit, noua funcție a devenit ajutor șef secție și secretar principal la Oficiul Forțelor de Muncă. La excluderea din partid i s-a reproșat, printre altele, căsătoria cu Viorica Turlucescu, fostă șefă de cuib legionar în perioada 1940-1941. Apreotesei a afirmat că soția sa a fost înscrisă „formal”⁵ în mișcarea legionară, iar după rebeliunea din 21 – 23 ianuarie 1941 șeful de post din Rucăr a trecut-o drept șefă de cuib „din ură personală”⁶.

La 21 decembrie 1959 Ion Apreotesei s-a adresat cu un memoriu către organele superioare ale PMR pentru a fi reprimat ca membru. Un referat de cercetare privind cazul în speță a fost elaborat la 15 februarie 1960 și apoi înaintat Comisiei Controlului de Partid. Această comisie, la 4

³ ANIC, fond CCP-A, dosar 998, f. 25.

⁴ *Ibidem*, f. 26.

⁵ *Ibidem*, f. 25.

⁶ *Ibidem*.

aprilie 1960, a analizat cazul și a decis menținerea pedepsei cu excluderea. Fostul cântăreț bisericesc a revenit cu o nouă cerere, la 12 mai 1960, în care a menționat că în cei 15 ani de democrație populară a fost „atașat cauzei, depunând zel și devotament”⁷. În pofida dovezilor de atașament, Apreotesei se considera o victimă a inamicilor de clasă: „Ca răsplată sunt lăsat pradă batjocurilor grosolane ale dușmanilor în care am lovit și a căror ură meschină îmi caută răzbunare atribuindu-mi stigmatul de «legionar»”⁸. În plus, la cercetările și verificările făcute anterior i-au fost aduse „acuzatii insinuante”⁹, însă el a admis că singura greșală pe care a făcut-o a fost căsătoria „datorită lipsei mele de orientare”¹⁰. În ciuda perseverenței cu care și-a susținut cauza Congresul al VIII-lea al PMR, la 24 septembrie 1960, a respins apelul său și a menținut sancțiunea primită în 1956.

Aflat pe o pantă descendentă și ajungând primitiv-distribuitor la Șantierul de foraj Șotânga din Târgoviște, Apreotesei s-a adresat și Congresului al IX-lea al PCR (revenit la această denumire după 20 de ani) cu un memoriu, la 8 iulie 1965, considerând că a fost exclus din partid „din ură personală”¹¹ și că în cazul lui a lipsit „grija tovarășească”¹² a celor din jur, a șefilor profesionali și a instructorilor de partid. Verificările din 1965 au constatat că fostul ofițer de securitate este apreciat la locul de muncă și se achită cu responsabilitate de sarcinile primite, însă nu s-au soldat cu anularea deciziei din 1956. La jumătatea anului 1966 Nicolae Ioniță, instructor al Colegiului Central de Partid a semnat decizia prin care sancțiunea a fost menținută, însă „dacă se consideră că are merite în vederea primirii lui, din nou, în partid, poate să se adreseze cu cerere organizației de bază, care va hotărî conform prevederilor statutare”¹³.

Aici se opresc demersurile lui Ion Apreotesei de a fi reprimat în partid, după ce a fost exclus pentru lașitate în fața inamicului. Probabil că ultimii ani ai vieții au avut un gust amar, fie reproșându-și actul de a-și părăsi camarazii pe câmpul de luptă, fie regretând că a ales o cale, o carieră, care i-a adus o glorie efemeră, iar apoi l-a aruncat în abisul umilinței și al oprobiului foștilor tovarăși.

⁷ *Ibidem*, f. 18.

⁸ *Ibidem*, f. 18.

⁹ *Ibidem*, f. 15.

¹⁰ *Ibidem*, f. 19.

¹¹ *Ibidem*, f. 3.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.